

Akdeniz Avrupa Sanat Derneği
European Mediterranean Arts Association (EMAA)

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NDE KÜLTÜR-SANAT
POLİTİKALARI, SANAT İLE İLGİLİ MEVZUATIN GENEL İNCELEMESİ VE
TAVSİYE RAPORU

30 Eylül 2020

Raporu Hazırlayanlar:
Yard. Doç. Dr. Esra Plmer Bardak, Av. Salih Can Doratlı

Rapor İçeriği:

- [1.] Amaç ve Gerekçe
- [2.] Kapsam
- [3.] Kültür-Sanat Politikası ve Gereksinimine Genel Bakış
- [4.] Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde Sanat İle İlgili Mevzuatlarda Saptanan Konular
- [5.] Sonuç ve Tavsiyeler

[1.] AMAÇ VE GEREKÇE

Akdeniz Avrupa Sanat Derneği (EMAA) sanatın, sanatı var eden tüm alanların ve bu alanda çalışan, üreten, faaliyet gösteren birey, kurum ve örgütlerin aynı zamanda bu faaliyetlerden ve üretimlerden yararlanan sivil toplumun hakları ve refah düzeyinin tanınmasına, korunmasına ve gelişmesine yönelik savunuculuk faaliyetlerine başlamıştır. Bu faaliyetler kapsamında oluşturulan raporun amacı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti için Kültür-Sanat Politikalarının anlam ve nemi, Kıbrıs Türk toplumu için gereksinimi ve buna yönelik yapılan n araştırmada saptanan savunuculuk alanlarını beş başlık altında inceleyerek ilişkin mevzuatları ve nerileri birlikte sunmaktadır.

[2.] KAPSAM

Bu rapor, Akdeniz Avrupa Sanat Derneği’nin sanat alanlarını özgürleştirmek, erişilir kılmak ve toplum ile sanatı yakınlaştırmakla birlikte nihayetinde merkezi bir Sanat Politikası oluşumuna yönelik savunuculuk faaliyetleri çerçevesinde belirli alanlarda savunuculuk yapılabilmesi için bir ön araştırma olarak sunulmaktadır.

Akdeniz Avrupa Sanat Derneği (EMAA), Aralık 2002 yılında kurulmuş ve günümüze kadar Kuzey Kıbrıs’ta kesintisiz ve aktif olarak yaşayan bir ağdaş sanat derneğidir. Dernek yeleri arasında sanatçılar, sanatın diğer uzmanlık alanlarından bireyler (sanat eğitmeni, sanat tarihçisi, küratör, tasarımcı, vb.) ve sanata ilgi duyan herkesi barındırma özelliği taşır. Kuruluşundan bugüne Kıbrıs Türk toplumu içinde her türlü sanat ortamlarında aktif rol alan

EMAA, ulusal ve uluslararası sergiler düzenlemekle birlikte, çocuk ve yetişkinlere yönelik sanat eğitimleri, uygulamalı çalıştaylar, kuramsal söyleşiler, rezidans programları ve sanat tarihi kaynakları oluşturmaya yönelik sayısız yayın çıkarmış birçok uzun ve kısa vadeli projeye imza atmıştır. Böylece EMAA, tek bir sanat alanı yerine birçok sanat alanıyla ilgilenen disiplinler arası bir dernek olarak kolektif çalışmalarda yetkin ve toplumun sanatla olan ilişkisini önemseyen bir vizyona ve yapıya sahiptir.

Bu ışıktaki kendi örgütsel yapısı içinde EMAA sanatın, sanatçının ve sanat severin deneyimlerini gözlemleyerek, bu ortamlarda yaşanan engelleri ve zorlukları, günümüzün ihtiyaçlarını ve profesyonel gereçleri değerlendiren bazı savunuculuk alanlarını tespit etmiştir.

EMAA, kendi örgütsel deneyimleri ve edindiği saptamalarla, mevcut mevzuatları değerlendirip sanatı, sanat ortamlarını ve sanatçının olanak ve haklarını güncellemek, geliştirmek ve genişletmeye yönelik beş başlık oluşturmuştur. Bu saptamalar **[4.] Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Sanat İle İlgili Mevzuatlarda Saptanan Konular** başlığı altında sunulmaktadır. Tespit edilen konu başlıklarından yola çıkarak mevcut yasa ve tüzükler incelenmiş olup, bu ihtiyaç ve-veya engellere yönelik sanatçıların ve sanat üretim ve deneyim alanlarının koşullar ve çalışma şartları açısından değerlendirilmiştir.

Saptama konu başlıkları aşağıdaki gibidir:

- i. Geçici ve daimi ithal işlemleri bakımından gümrük mevzuatı,
- ii. Sanatın ve sanatçıların gelişimi bakımından teşviklere ilişkin mevzuat,
- iii. Sanat eserlerinin satışı, teşhiri ve sergilenmesi ile ilgili ve ayrıca sanatçıların sanat ve sanat ile alakalı gelirlerinin vergilendirilmesi bakımından vergi mevzuatı,
- iv. Sanatçıların sanat üretmek için ve kendilerini geliştirmek için harcayacakları zaman bakımından ikinci iş yasağına ilişkin mevzuat,
- v. Telif haklarına ilişkin mevzuat.

Rapor kapsamında sunulan başlıklar ilişkin mevzuatlarla birlikte edilen tespitlerle sunulmaktadır. Bu saptamaları çözüm odaklı yapılmış olup, ilişkin konu ve mevzuat çerçevesinde değerlendirilen başlıklar rapor içinde **[5.] Sonuç ve Tavsiyeler** başlığı altında pratik öneriler bölümü ile sonuçlanmaktadır.

[3.] KÜLTÜR-SANAT POLİTİKASI VE GEREKSİNİMİNE GENEL BAKIŞ

Sanat insanın dünyayı tanıyıp değiştirebilmesi için gereklidir. Hayatın her alanına nüfuz ettiğine inandığımız sanatın, sanatı var eden sanatçının ve bu alandan yararlanan toplumun haklarının tanınması, tanınması, korunması ve geliştirilmesi için bir ülkenin Kültür-Sanat Politikası olması şarttır.

EMAA, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde sanat ile ilgili mevzuatı ve uygulamaları gözlemlemiş olup, bu alanda yapılan akademik çalışmaların da ortaya koyduğu bulgulara dayanarak sanatçıyı ve sanatı var etmeye yönelik çalışmaların bulunduğunu ancak mevcut mekanizmaların gelişmeye açık olduğu ve günümüzün şartlarına göre güncellenmesi, uygulanması ve takip edilmesi gerektiğini düşünmektedir.¹

'Kültür Sanat ve Siyaset İlişkisi' isimli makalesinde Kuzey Kıbrıs'ı mercek altına alan Dilan Çiftçi politikayı geniş anlamıyla 'bir toplumda değerlerin otoriteye dayanarak bölüştürülmesi' olarak tanımlar. Çiftçi sözlerine aşağıdaki şekilde devam eder:

'Politikanın toplumsal yaşamı düzenleme sorumluluğundan bahsederken kültür kavramını bunun dışında tutamayız. Kültürün oluşumunda siyasetin rolünün önemini Eagleton (2000/2005:75), kültür siyasetin ürünüdür, siyaset kültürün itaatkar hizmetçisi değildir diyerek ifade eder. Politika, kültürün nasıl ortaya koyulup geliştirileceği konularında karar alma mekanizması olarak işlev görmektedir.'²

Çiftçi'nin de ortaya koyduğu gibi, kültür kavramı ve dolaylı olarak sanat, toplumsal yaşamı düzenleme sorumluluğu olan politika yazılımlarından ayrı tutulamaz ve kültür-sanatın var olma biçimlerini ve gelişimini birebir etkiler. Politika yazılımı, belirli fikir ve değerlerin bir araya getirilmesi, yerel yönetim tüzük ve yasalarında uygulanabilir adımlarla hayata geçirilmesiyle oluşturulur. Bir toplum için Kültür-Sanat Politikasının anlam ve önemi sanatı var etmeye ve bu alanda çalışan, üreten, faaliyet gösteren birey, kurum ve örgütleri aynı zamanda bu faaliyetler ve üretimlerden yararlanan sivil toplumun haklarını ve refah düzeyini tanıyan koruyan ve iyileştirmeye yönelik çalışan bir mevzuat olmasıdır. Örnek gösterilmesi gerekirse, Cumhuriyet Türkiye'sinde gelişen kültürel politikaları sanata ve sanata yönelik yatırım yapılmasında teşvik sağlandığından bu alanın gelişmesine neden

¹ Çiftçi, Dilan. (2019). 'Kültür, Sanat ve Siyaset İlişkisi: Kuzey Kıbrıs Örneği'. *Journal of History Culture and Art Research*, 8(4), 484-507; Onar, Anber. (12 Kasım 2013) 'Sanat Politikaları ve Kültürel Çeşitlilik' *Yeni Düzen Gazetesi*, Erişildi: www.yeniduzen.com/sanat-politikaları-ve-kültürel-çeşitlilik-80857h.htm; Eroglu, Melis. (2010) *Cultural Governance in North Cyprus*. Unpublished Postgraduate Thesis submitted to Sheffield Hallam University.

² Çiftçi, Dilan. (2019). 'Kültür, Sanat ve Siyaset İlişkisi: Kuzey Kıbrıs Örneği'. *Journal of History Culture and Art Research*, 8(4), 484-507

olmuştur. Cumhuriyet'in ilk on yılında uygulanan eğitim ve kültür politikasına bağlı olarak da sanat alanındaki çalışmalar hız kazanmıştır. Böylece Kültür Sanat alanlarında Müdürlükler, kurumlar ve örgütler oluşturulmuş, kısa sürede Türkiye'nin çeşitli yörelerinde de müzelerin kurulmasına başlanmıştır. Bu dönemde Avrupa'ya gönderilen birçok öğrenci döndükten sonra sanat, sanat tarihi, müzecilik ve ilişkin endüstri alanlarında hizmetler vermişlerdir.³ Avrupa ve diğer Batı ülkelerinde de Yirminci Yüzyıl kültür sanat alanında gelişen politikalar sayesinde gelişmiş ve dünyaca ün kazanmıştır.

Genel anlamda politikaların en önemli iki enstrümanı finansmanlıklar ve yasal mevzuatlardır. Devlet bünyesinde Kültür-Sanat alanına yapılan yatırım ve ayrılan bütçe kalemlerinin düzensiz olması, şeffaf bir şekilde dağıtılmaması ve genel olarak da yetersiz olması yaygın olarak bilinmektedir. Kısıtlı imkanlara rağmen Kıbrıs Türk toplumunda sanat alanında ulusal ve uluslararası çapta faaliyet gösteren birçok sanatçı bulunmaktadır, ancak etkinlik ve üretim alanlarında çeşitli zorluklar ile karşılaşmaktadırlar. Sanatçıların karşılaştığı bazı zorluklar aşağıdaki bölümde beş başlık altında ele alınmıştır. Saptanan başlıklarla ilişkin olarak mevcut yasa ve tüzüklerde küçük çapta düzenlemelerle sanatın ve sanatçının imkan ve olanaklarını büyük ölçekte iyileştirme ve faaliyetlerini geliştirmeye teşvik etmesi mümkün görülmektedir. 1976 Kıbrıs Türk Federe Devleti ve ardından 1983 yılında KKTC'nin kuruluşundan günümüze merkezi hükümetlerin politikaları çerçevesinde düzenlenen yasal tüzük ve mevzuatlar kültür sanat ile ilişkin hususlar altında ele alınmıştır ve incelenmiştir.

Bu kapsamda incelenen yasalar arasında kültür sanat hususları içeren yasalar aşağıdaki gibidir:

- **SİNEMATOGRAFİK FİLMLE YASASI 1962**
- **GELİR VERGİSİ YASASI 24/1982**
- **GÜMRÜK ve İSTİHSAL YASASI 37/1983**
- **GÜZEL SANATLARDA OLAĞAN ÜSTÜ YETENEKLİ ÇOCUKLARIN DEVLET TARAFINDAN YETİŞTİRİLMESİ YASASI 45/1983**
- **KÜLTÜR DAİRESİ YASASI 19/1986**
- **GENÇLİK DAİRESİ YASASI 4/1988**

³ Yashçimen, Faruk. (2015) *Yerel Yönetimlerde Kültür Politikaları* raporu. İlKE Politika Notları Yayını.; Uz, Ayfer. (2011 Güz - 2012 Bahar) 'Erken Cumhuriyet Dönemi Sanat Politikaları İle Toplumun Sanatsal Gelişimine Plastik Sanatlar Çerçevesinden Bakış'. SANAT YAZILARI 25-26, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları, (41) 9-24.

- **TELİF HAKKI YASASI 29/1995**
- **BELEDİYELER YASASI 51/1995**
- **DÜŞÜN VE SANAT ÜRÜNLERİNİ DERLEME YASASI 32/2000**
- **DERNEKLER YASASI 23/2016**

Bu yasaların ve ilişkin tüzüklerin hazırlanmasında emek sarf eden daire, kurum, örgüt ve bireylerin değerli çalışmaları her ne kadar da yararlı adımlar olsa da, günümüzün sanatçılarının ve sanat ortamlarının ihtiyaç ve gereçlerine göre geliştirilmeye açık alanlar gözlemlenmiştir ve bir sonraki bölümde saptanan konu başlıkları altında bu mevzuatların beş tanesi değerlendirilmektedir.

[4.] KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NDE SANAT İLE İLGİLİ MEVZUATLARDA SAPTANAN KONULAR

i. Geçici ve daimi ithal işlemleri bakımından Gümrük Mevzuatı:

Saptanan Konu: Sanat ile ilgili yapılan geçici ve daimi ithallerin gümrük mevzuatındaki pratik çıkmazlar nedeni ile eser ithalinin zorlaştırması.

Ülkemizde gümrük mevzuatını düzenleyen temel metin 37/1983 sayılı Gümrük ve İstihsal Yasası'dır. Bu yasa geçici ithallerle ilgili düzenlemeyi bu konuda hazırlanacak bir tüzüğe bırakmaktadır. Bu konuda 1983 senesinde yürürlüğe girmiş Geçici İthaller (Teşhir Malları) Tüzüğü, sergi ve buna benzer amaçlar için ithal edilecek kültür, sanat, spor ve bilim eserlerinin gümrük vergisinden muaf olarak adaya geçici olarak ithalini mümkün kılmaktadır. Ne var ki konu tüzük gümrük müdürüne, bu gibi ithaller ile ilgili olarak teminat mektubu talep etme hakkını vermektedir. Bu noktada böyle bir teminat talebi, teminatın gösterilmesinin yaratacağı mali külfet dikkate alındığında, bu tarz geçici ithalleri zorlaştıran bir düzenlemedir. Dolayısıyla sanat için yapılacak geçici ithallerin neleri kapsayacağı hususunun daha detaylı ve belki de buna özel bir tüzükle yeniden düzenlenerek bu gibi teminat dahil hiçbir şart aranmaksızın, ithallerin kolayca yapılmasının önünü açacak bir düzenlemeye gidilmelidir.

Buna ek olarak sanat üretmek için kullanılan her türlü materyal veya eşyanın da ithalinde

gümrük vergisinden muaf tutulmasına ilişkin düzenleme yapılması adına lobicilik yürütülmesi de, sanat eserlerinin yaratılması için harcanan maliyeti azaltacak ve sanatçıya bu yönde destek olunabilecektir.

ii. Sanatın ve sanatçıların gelişimi bakımından teşviklere ilişkin mevzuat

Saptanan Konu: Mevzuatlar arasında ülkemizde sanata ve sanatçıya ilişkin teşvik ile ilgili yeterli oranda düzenlemeler bulunmamaktadır (ülkemizde bu gibi konularda en yüksek teşvik Futbola yapılmaktadır).

Sanatın ve sanatçıların teşviki, mevzuatta incelenmesi ve geliştirilmesi yönünde önerilerde bulunması gereken diğer bir konudur. Ülkemizde, kültür dairesinin kuruluşunu düzenleyen yasa altında bazı düzenlemeler mevcut olsa da ne yazık ki sanatın ve sanatçının teşvikine ilişkin yeterli ve çağdaş düzenlemeler mevcut değildir.

Teşvik kavramının özünü finansal kaynaklar oluşturduğundan, bu konuda kaynak yaratılmasına ilişkin ne gibi düzenlemeler yapılabileceği incelenip bu konularda lobicilik yapılması gerekmektedir. Bu noktada mevcut piyangolar idaresine ait fonun sadece spora ayrıldığı dikkate alındıktan sonra, sanat ile ilgili bir fon oluşturulup piyangolardan elde edilen gelirin bir kısmını sanata ayrılması, keza devletin gelir elde ettiği diğer kaynaklardan da sanat için oluşturulacak fona kaynak aktarılması için gerekli düzenlemelerin yapılması tavsiye edilmelidir. Bunun yanında bilhassa sanatın üretilmesini teşvik için belli ölçekteki binalara final onayı verilmeden önce, sanat eseri bulundurma ve teşhir yükümlülüğü yasa ile getirilebilir. Bununla birlikte teşvik ve sanat ile ilintili yasal konularda verilecek kararların sağlıklı alınmasına katkı koyması bakımından Güzel Sanatlar Odası kurulmasına yönelik mevzuat çalışması da yapılabilir. Bu şekilde sanat ile ilgili faaliyetlerin teşviki dahil, devletin taraf olmasını gerektirecek işlemlerde, kişiler ve partiler üstü bir oluşum gerek farkındalığın ve gerekse verimliliğin artırılması için önemli bir katkı sağlayacaktır.

iii. Vergi Mevzuatı: Sanat eserlerinin satışı, teşhiri ve sergilenmesi ile ilgili ve ayrıca sanatçıların sanat ve sanat ile alakalı gelirlerinin vergilendirilmesi bakımından vergi mevzuatı

Saptanan Konu: Sanatın ve sanatçının gelir ve giderlerinin sanata teşvik bakımından vergilerin tekrar değerlendirilmesi ve düzenlenmesi gereği.

Sanat ile ilgili incelenmesi gereken diğerk bir konu ise vergi mevzuatıdır. Vergi mevzuatını iki ayakta incelemek uygundur.

Bunların birincisi, sanatçılarının gelir vergisine ilişkin yapılacak düzenlemedir. Bu noktada sanatçılarının, sanat icra etmeleri veya sanat eseri üretmeleri dolayısıyla elde edecekleri gelirlerin, katma değerk vergisi dahil her türlü vergiden muaf tutulması hususunda bir düzenleme, sanatçılarının gelirlerinin artmasına katkı koyacaktır.

Bunun yanında sanat eserlerinin satış fiyatlarının katma değerk vergisinden muaf tutulması da eserlerin piyasa fiyatlarında tüketici lehine avantaj sağlayacak ve bu surette sanat eserlerinin ticareti de teşvik edilmiş olacaktır.

iv. Sanatçılar bakımından ikinci iş yasağına ilişkin mevzuat,

Saptanan Konu: Kamu görevlilerinin ikinci iş olarak sanat yapamamaları.

Ülkemizde sanatın ve sanatçılarının önündeki diğerk bir engel, kamu görevlileri yasası dahil bir takım yasal düzenlemede yer alan ikinci iş yasağıdır. Bu noktada sanat ile ilgili faaliyetler yürüten bireylerin ikinci iş yasağına tabi olmamaları ve mesailerinin, sanatla ilgili faaliyetler bakımından esnek tutulabilecek bazı düzenlemelere gitmek sanatçılar bakımından doğru bir teşvik olacaktır. İfade etmek isterim ki ülkemizde bir sanatçının sadece sanat icra ederek geçimini idare etmesi çok kolay olmadığından, birçok sanatçı ikinci bir işte çalışmaktadır. Pek tabii ki bunu tercih etmeyip sadece sanatı ile geçimini sağlamaya çalışan sanatçılarının da motivasyonunu olumsuz etkilememek adına, bu gibi ikinci iş olarak yapılacak sanatın vergiden tamamen muaf olmaması şeklinde bir takım düzenleyici tedbirlerle sadece sanat icra edenler ile ikinci iş olarak sanat yapanlar arasındaki dengeyi de bozmamış oluruz.

v. Telif haklarına ilişkin mevzuat.

Saptanan Konu: Telif hakları yasasının tam olarak işlevsel olmamasından dolayı yerli ve yabancı sanat eserlerinin koruma altında olmaması.

Beşinci ve son konumuz ise özellikle bilgi iletişim teknolojileri ile ihlali daha da kolaylaşan telif haklarına ilişkin mevzuattır. Telif haklarına ilişkin ülkemizdeki temel düzenleme İngiliz Koloni İdaresi zamanlarından kalan telif hakları yasasıdır. Konu yasa, içeriği bakımından günümüzün ihtiyaçlarına cevap vermemektedir. Ne var ki yasa içerisindeki 1921 yılında İngiltere’de yürürlükte bulunan telif hakları yasasına yapılan atıf dolayısıyla bu yasa kullanılarak birtakım korumalardan faydalanmak da mümkündür. Yine de özellikle yakın zamanda yürürlüğe girmiş bilişim suçları yasası gibi yasalarda da, bilhassa telif haklarının ihlaline ilişkin caydırıcılık sağlayacak bir takım düzenlemelere gidilmesi uygun olacaktır.

Buna ek olarak özellikle sanat eserlerinin ve bunlar üzerindeki telif haklarının tescil ve takibini yapacak birimlerin oluşturulması, farkındalığı arttıracak gibi, sanatı genel anlamda daha profesyonel bir zemine oturtacağından da sanatın genel olarak gelişimi için önemlidir kanaatindeyim.

[5.] SONUÇ VE TAVSİYELER

Bu rapor, Akdeniz Avrupa Sanat Derneği’nin sanat alanlarını özgürleştirmek, erişilir kılmak ve toplum ile sanatı yakınlaştırmakla birlikte nihayetinde merkezi bir Sanat Politikası oluşumuna yönelik savunuculuk faaliyetleri çerçevesinde belirli alanlarda savunuculuk yapılabilmesi için bir ön araştırma olarak sunulmuştur. Bu kapsamda Kültür-Sanat Politikasının anlam ve önemini ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti mevcut yasa ve mevzuatlar ışığında sanatı var etmeye ve bu alanda çalışan, üreten, faaliyet gösteren birey, kurum ve örgütleri aynı zamanda bu faaliyetler ve üretimlerden yararlanan sivil toplumun haklarını iyileştirmeye yönelik bir ön çalışma ortaya koymuştur.

Sonuç olarak, ele alınan başlıklar EMEA’nın geliştirmekte olduğu savunuculuk alanlarını belirlemekle birlikte önemli konulara değinerek beş konu başlığı altında pratik ve çözüm odaklı tavsiyeler sunmuştur.

Raporda ele alınan savunuculuk başlıkları altında sunulan tavsiyeler aşağıda özetlenmiştir:

(i) **Saptanan Konu:** Sanat ile ilgili yapılan geçici ve daimi ithallerin gümrük mevzuatındaki pratik çıkmazlar nedeni ile eser ithalini zorlaştırması.

Tavsiye 1: Sanat için yapılacak geçici ithallerin neleri kapsayacağı hususunun daha detaylı ve belki de buna özel bir tüzükle yeniden düzenlenerek bu gibi teminat dahil hiçbir şart aranmaksızın, ithallerin kolayca yapılmasının önünü açacak bir düzenlemeye gidilmesi.

Tavsiye 2: Sanat üretmek için kullanılan her türlü materyal veya eşyanın da ithalinde gümrük vergisinden muaf tutulmasına ilişkin düzenleme yapılması adına lobicilik yürütülmesi ve sanat eserlerinin yaratılması için harcanan maliyeti azaltacak ve sanatçıya bu yönde destek olunması.

(ii) **Saptanan Konu:** Mevzuatlar arasında ülkemizde sanata ve sanatçıya ilişkin teşvik ile ilgili yeterli oranda düzenlemelerin bulunmaması.

Tavsiye 1: Mevcut piyangolar idaresine ait fonun sadece spora ayrıldığı dikkate alındıktan sonra, sanat ile ilgili bir fon oluşturulup piyangolardan elde edilen gelirin bir kısmını sanata ayrılması, keza devletin gelir elde ettiği diğer kaynaklardan da sanat için oluşturulacak fona kaynak aktarılması için gerekli düzenlemelerin yapılması.

Tavsiye 2: Sanatın üretilmesini teşvik için belli ölçekteki binalara final onayı verilmeden önce, sanat eseri bulundurma ve teşhir yükümlülüğü yasa ile getirilebilir. Bununla birlikte teşvik ve sanat ile ilgili yasal konularda verilecek kararların sağlıklı alınmasına katkı koyması bakımından Güzel Sanatlar Odası kurulmasına yönelik mevzuat çalışması yapılması.

(iii) **Saptanan Konu:** Sanatın ve sanatçının gelir ve giderlerinin sanata teşvik bakımından vergilerin tekrar değerlendirilmesi ve düzenlenmesi gereği.

Tavsiye 1: Sanatçıların, sanat icra etmeleri veya sanat eseri üretmeleri dolayısıyla elde edecekleri gelirlerin, sanatçıların gelirlerinin artmasına katkı koyması açısından katma değer vergisi dahil her türlü vergiden muaf tutulması.

Tavsiye 2: Sanat eserlerinin satış fiyatlarının katma değer vergisinden muaf tutulması, böylece eserlerin piyasa fiyatlarında tüketici lehine avantaj sağlayarak sanat eserlerinin ticaretinin de teşvik edilmesi.

(iv) **Saptanan Konu:** Kamu görevlilerin ikinci iş olarak sanat yapamamaları.

Tavsiye 1: Sanat ile ilgili faaliyetler yürüten bireylerin ikinci iş yasağına tabi olmamaları ve mesailerinin, sanatla ilgili faaliyetler bakımından esnek tutulabilecek bazı düzenlemelere gidilmesi.

Tavsiye 2: Sadece sanatı ile geçimini sağlamaya çalışan sanatçıların da motivasyonunu olumsuz etkilememek adına, bu gibi ikinci iş olarak yapılacak sanatın vergiden tamamen muaf olmaması.

(v) **Saptanan Konu:** Telif hakları yasasının tam olarak işlevsel olmamasından dolayı yerli ve yabancı sanat eserlerinin koruma altında olmaması.

Tavsiye 1: Yakın zamanda yürürlüğe girmiş bilişim suçları yasası gibi yasalarda da, bilhassa telif haklarının ihlaline ilişkin caydırıcılık sağlayacak bir takım düzenlemelere gidilmesi.

Tavsiye 2: Özellikle sanat eserlerinin ve bunlar üzerindeki telif haklarının tescil ve takibini yapacak birimlerin oluşturulması, farkındalığı arttıracak gibi, sanatı genel anlamda daha profesyonel bir zemine oturtulması.